НИКОЛА МАДЖИРОВ

ПРЕМЕСТЕН КАМЪК

traduki

Издаването на това произведение е подпомогнато от литературната мрежа ТРАДУКИ, в която членуват Федералното министерство по европейски и международни въпроси на Република Австрия, Външно министерство на Федерална република Германия, Швейцарската културна фондация „Про Хелвеция", КултурКонтакт – Австрия, Гьоте-Институт, Словенската литературна агенция „JAK" и фондация „С. Фишер".

© НИКОЛА МАЦИРОВ

„Преместен камен" („МАГОР", Скопје, 2007)
„Начин на постоење" („МИКЕНА", Битола, 2008)

© Никола Маџиров, *автор*
© Роман Кисьов, *подбор, превод, предговор и художествено оформление на корицата*
© ИК „Стигмати", 2012

ISBN 978-954-336-139-5

НИКОЛА МАДЖИРОВ

ПРЕМЕСТЕН КАМЪК

Избрани стихотворения

Подбор и превод от македонски
РОМАН КИСЬОВ

„ПРЕМЕСТЕН КАМЪК”, КОЙТО ТЕЖИ НА СВОЕТО МЯСТО

Никола Маджиров е най-яркото и отличаващо се име от младата генерация македонски поети. Още с първата си книга „Заключени в града” (1999) той прави силно впечатление и – както е при всеки роден поет – в нея са заложени всички характерни белези на неговата поетика и на по-нататъшното му развитие като поет. Следващите книги само потвърждават това... Докато се стигне и до най-важната за Маджиров книга – „Преместен камък” (2007), която го легитимира не само като явление в най-новата македонска поезия, но и като модерен европейски поет. За „Преместен камък” той получава Европейската поетична награда за млади автори от Източна и Централна Европа „Хуберт Бурда”, както и наградата „Братя Миладинови” за най-добра поетична книга от македонски автор на Стружките вечери на поезията през 2007 г.

„Преместен камък” е най-зрелият поетичен плод (до момента) на Никола Маджиров и представлява дообогатяване на поетическото време и надграждане на поетическото пространство на този поет, започнати и развивани в неговите предходни книги. Именно поради това тази книга е взета за темел и основно съдържание на настоящото издание с негови избрани стихотворения. В избора е включена цялата книга „Преместен камък”, стихове от първите му две книги, както и няколко най-нови, все още невключени в книга.

Известният македонски писател Гоце Смилевски отбелязва, че стиховете на Никола Маджиров говорят за

едно лично време и едно лично пространство, които в тази интимност намират и пътя до универсалното. Поезията му упътва към ново пространство, където е неясна или пък изчезва границата между видимото и невидимото, между съществуващото и изчезващото. „Тъкмо в тези преходи от съществуване в несъществуване, от видимо в невидимо, от обхватно в необхватно, може да се съзре истинската стойност на нещата... При това търсене на същността на съществуването през пространството и времето, поетическият субект от стиховете на Маджиров става част от една полицентрична структура, която се изразява чрез релацията с Другия и другостта..." – пише Смилевски. Необикновено е желанието на поета да се идентифицира с несъществени наглед неща – онези, които са останали в него като запечатан поетичен образ още от детството, но които му помагат да стигне до универсалното, значимото и общочовешкото. Затова в тази поезия се срещат малкото и голямото, миналото и бъдещето... Точно е наблюдението на Гоце Смилевски, че „в тази преплетеност на всеобщото, личното, запаметеното и историческото време, самият поетически субект от стиховете в „Преместен камък" се явява като повърхност, на която са изписани и кодирани запомнените послания на миналото и очакваните записи на бъдещето, при което се преосмисля и настоящият миг..."

„Преместен камък" притежава високи художествени качества, в стиховете съжителстват естествено интуитивното и интелектуалното, ерудицията и начетеността на поета се разтварят в тайнството на поетичната атмосфера.

Нужно е да се подчертае, че този изключително интересен, модерен поет не е представян до сега с книга в България, а само с отделни поетични цикли в литературната ни периодика. „Преместен камък" е добра възможност за българския читател да се запознае с един ярък представител както на младата македонска, така и на младата европейска поезия, към която безспорно принадлежи Никола Маджиров.

А метафората на преместения камък така подхожда и на самия Маджиров, който постоянно и физически се „премества" някъде по света – било то в Германия, Австрия или САЩ, където участва в поетични лаборатории, четения и творчески специализации, и който е като „камък, тежащ на своето място" не само в родината си, но и на много места в Европа и по света.

Роман Кисьов

ПРЕМЕСТЕН КАМЪК

(2007)

СЕНКИТЕ НИ ОТМИНАВАТ

Един ден ще се срещнем
като корабче от хартия и
диня, която се охлажда в реката.
Неспокойствието на света ще
бъде със нас. Със длани
ще затъмним слънцето и със фенер
ще се доближаваме.

Един ден вятърът няма
да промени посоката.
Брезата ще изпрати листа
в нашите обувки пред прага.
Вълците ще тръгнат след
нашата невинност.
Пеперудите ще оставят
своя прашец върху нашите образи.

Една старица всяка сутрин
ще разказва за нас във чакалнята.
И това, което казвам, е
вече казано: чакаме вятъра
като две знамена на границата.

Един ден всички сенки
ще ни отминат.

КОГАТО НЯКОЙ ЗАМИНАВА,
ВСИЧКО, КОЕТО Е СЪЗДАДЕНО, СЕ ВРЪЩА

На Марян К.

В прегръдката зад ъгъла ще разбереш,
че някой някъде отива. Винаги е така.
Живея между две истини,
като неон, който се колебае във
празен коридор. Моето сърце събира
все повече хора, защото тях вече ги няма.
Така е винаги. Четвърт от будността
изразходваме в трептене. Забравяме
нещата, още преди да ги загубим –
тетрадката по краснопис, например.
Нищо не е ново. Седалката във
автобуса винаги е топла.
Последните думи се пренасят
като наклонени кофи в обичаен летен пожар.
Утре пак ще се повтори същото –
преди лицето да изчезне от фотографията
първо ще изгуби бръчките. Когато някой заминава,
всичко, което е създадено, се връща.

СТРЕЛКИТЕ НА ЧАСОВНИКА

Наследи детството от албума.
Пренеси тишината,
която се разширява и стеснява като
ята птици във полет.
Запази във дланите
неправилната топка сняг
и капките, които се стичат
по линията на живота.
Кажи молитвата
със затворена уста:
думите са семена, които падат във саксия.

Мълчанието във утробата се учи.

Опитай да се родиш
като голямата стрелка след полунощ
и секундите внезапно ще те застигнат.

НЕБЕТО СЕ ОТВАРЯ

Наследих необозначена къща със
няколко разрушени гнезда
и пукнатини на стената като жили
на възбуден любовник.
В тях вятърът спи
и думите на кондензирани
отсъствия. Лято е
и ухае на утъпкана мащерка.
Монасите привършват броениците,
небето се отваря, за да направи течение
в нашите души.
Дърветата са зелени, ние – невидими,
и само така могат да се видят
нашите неродени деца и нощта,
която прави ангелите
още по-чисти.

НЕЩАТА, КОИТО ИСКАМЕ ДА ДОКОСНЕМ

Нищо не съществува вън от нас:

изкуствените езера се изпаряват
в миговете, когато сме жадни
за тишина, когато копривата става
лековита билка, а градовете връщат
прахта на най-близките гробища.

Всички черно-бели цветя от тапетите на
домовете, които сме напуснали,
никнат във безличните истории,
в миговете, когато нашите думи
стават непреписано наследство,
а нещата, които искаме да докоснем –
нечие присъствие.

Ние сме като обувка,
разнасяна във бягствата на кучетата-скитници,
държим се в прегръдка,
като свързани кабели през тухлите
на ненаселените къщи.

И отдавна вече нищо не съществува
вън от нас:

понякога слънце, светлина или ангел
едни други се наричаме.